

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....

..... 2018 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД
от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *Проект на Решение на Министерския съвет за приемане на оперативен план за изпълнение на първия етап на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г.*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 1 и 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за приемане на оперативен план за изпълнение на първия етап на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030.

Актуализираната Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2017–2030 г. е одобрена с Решение на Министерски съвет № 282/19.05.2017 г. и е приета с Решение на Народното събрание от 07.06.2017 г. Като се отчита националният характер

на Стратегията и определящото ѝ значение за успешното развитие на страната ни, отговорен държавен орган за изпълнението ѝ е Министерският съвет.

Изпълнението на Стратегията е разделено на три етапа за осигуряване на ефективно оперативно планиране, осъществяване на планираните дейности и контрол върху тях, както и за отчитане на изпълнението. Всеки от етапите е свързан с реализиране на част от специфичните цели на Стратегията и допринася за реализиране на нейната визия. За оценка на изпълнението на всеки етап са посочени стойности на избрани индикатори, които трябва да бъдат постигнати.

I. Етап на възстановяване (2018–2022 г.)

През този етап се предвижда постигане на устойчиво функциониране на националната система за научни изследвания. Това ще се осъществи чрез изпълнение на мерките, предвидени по отделните специфични цели на Стратегията, като в края на етапа публичното финансиране за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) се очаква да достигне 0.70% от БВП. Друга важна цел, която следва да постигне Оперативният план, е наблюдението и оценката на научноизследователската дейност да доведат до ефективност и ефикасност на системата. В края на етапа компонентите на иновационния индекс, свързани с научните изследвания, трябва да достигнат стойностите, позволяващи България да премине от групата на „плахи“ към групата на „умерени иноватори“.

II. Етап на ускорено развитие (2023–2025 г.)

През втория етап се предвижда ускорено развитие на научните изследвания чрез продължаване прилагането и разширяването на политиките, предвидени в стратегията, включително и устойчиво нарастване на финансирането. За оценка на успеха в изпълнението на стратегията в началото на етапа се предвижда провеждане на независима международна оценка на научните организации – институтите на БАН и ССА, научните институти към министерства и ведомства и изследователските университети съобразно утвърдената международна практика и натрупания опит в органите на Европейската комисия. През този етап новосъздадените центрове за върхови постижения, центрове по компетентност и регионалните научни центрове трябва да са достигнали до използване на пълния си капацитет за НИРД. На този етап трябва да се достигне ниво на научните изследвания по основните индикатори на средно европейско равнище. За осъществяване на тази цел е необходимо научните изследвания в България да се развиват изпреварващо спрямо останалите държави в Централна и Източна Европа. Това може да стане само чрез

устойчивата национална политика, предвидена в стратегията. По този начин България ще стане достатъчно привлекателна за научни изследвания, за да може да задържа талантивите си млади хора за научна кариера в страната.

III. Етап на научни изследвания на световно ниво (2026–2030 г.)

След възстановяването на нивото на научните изследвания през първия етап и следващото им ускорено развитие чрез включване в научноизследователската системата на центровете за върхови постижения и за компетентност в последния етап на стратегията ще се достигне до световно ниво на научните изследвания. Качествен скок в развитието на НИРД през този етап ще бъде постигнат с обособяването на научно-иновационни комплекси в по-слабо развити райони на страната с активно участие на водещи партньори от чужбина. В края на етапа се предвижда България да е подобрила значително позициите си в областта на научните изследвания и иновациите по отношение на основните индикатори, като стойностите за тях да съответстват на тези за „силни иноватори“ (strong innovators).

Стратегията предвижда работата по всеки етап да се реализира чрез приемане от Министерския съвет на многогодишен оперативен план за изпълнение на етапа, включващ и дейности за подготовка на изпълнението на следващите етапи. В края на всеки етап се приема отчет за изпълнение и предложение, както и актуализиран план за следващата година, който се представя пред Международен контролен съвет по изпълнение на Стратегията и на съответната ресорна комисия в Народното събрание.

Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2030 си поставя две основни задачи: подпомагане на системата за научни изследвания в Република България и превръщане на научния сектор в основен фактор за изграждане на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности. Приоритетните дейности са фокусирани върху: **Финансиране на научните изследвания и оценка на научните организации и инструменти.** Този приоритет основно е свързан с подобряване на качеството и ефективността на организациите за публични изследвания и ефективен мониторинг на резултатите; **Капацитет за развитие на човешките ресурси в областта на научните изследвания.** За целта е необходимо въвеждането на стимули за организациите за публични изследвания и университети, както и специални мерки за реинтеграция; **Изграждане на тясна връзка между научните изследвания и бизнеса.** Засилването на тази връзка се постига на основата на засилване на политиките и инструментите за трансфер на знания, включително и оценка на настоящото законодателство и въвеждане

на мерки за привличане на малките и средните предприятия за използване на резултатите от публичното финансиране на научните изследвания.

Представеният проект на Оперативен план цели осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания, както и на необходимостта от повишаване на жизнения стандарт и социалния статус на учените и специалистите, заети с научноизследователска дейност. От изключително значение са развитието, поддържането и ефективното използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, както и осигуряването на достъп до Европейска и международна научна инфраструктура. Основен фактор за развитие на науката е постоянният обмен на идеи и знания, който се осъществява посредством достъп до научна информация, отворен достъп до научни резултати, мобилност на учените, участие в научни форуми и трансгранично научно сътрудничество.

Оперативният план съдържа дейности и инструменти за постигане на оперативните и специфичните цели на Стратегията, както и индикатори за изпълнение. Предвидени са механизми за мониторинг и оценка на изпълнението.

Националната стратегия предвижда постепенно повишаване на публичното финансиране на научната и изследователската дейност като процент от БВП. Индикативните средства за изпълнение на дейностите в Оперативния план 2017–2022 г. са съобразени с планираните в одобрената Финансова обосновка към Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2030 средства, а именно:

За 2018 г. – 0,38% дял на разходи от държавния бюджет за научни изследвания от БВП, които представляват 387,6 млн. лв.

За 2019 г. – 0,45% дял на разходи от държавния бюджет за научни изследвания от БВП, които представляват 483,4 млн. лв.

За 2020 г. – 0,50% дял на разходи от държавния бюджет за научни изследвания от БВП, които представляват 565,3 млн. лв.

Финансирането на Оперативния план за изпълнение на Националната стратегия ще се осъществява със средства от държавния бюджет за съответната година, със средства от Европейски фондове и други източници, съгласувано с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 651/2014 и на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, експериментално развитие и иновации.

Предложеният проект на акт няма да доведе до пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет, тъй като одобряването на Оперативния план не води до поемане на допълнителни финансови ангажименти за 2018 г., а финансовите ангажименти за следващите години ще са в рамките на разчетените средства по Националната стратегия за развитие на научните изследвания за съответната година.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Министерството на образованието и науката през м. май 2017 г. предостави проекта на Оперативен план на всички министерствата за предварително съгласуване на дейности и инструменти, които имат отношение към провежданите в техните сектори научни изследвания. Постъпилите предложения, допълнения и препоръки са взети предвид в приложения проект на Оперативен план.

Проектът на РМС е публикуван на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации за период от 30 дни.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме Решение за приемане на Оперативния план за изпълнение на първия етап на Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката